

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/13710

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-182/1435/3010
Konu : Yazılı soru önergesi

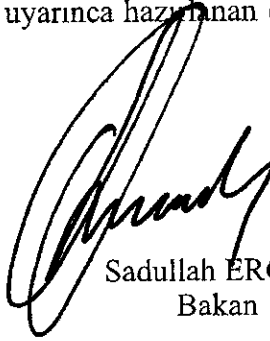
16 / ek / 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı ifadeli, 14/04/2010 tarihli ve A.01.0.GNS.
0.10.00.02-21836 sayılı yazı,
b) 30/04/2010 tarihli ve 996/2213 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Iğdır Milletvekili Pervin Buldan tarafından Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13710 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevap örneği iki nüsha halinde ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:
Soru önergesi cevabı (2 adet)

DAĞITIM:
Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.KGM.0.00.00.05/2010-610.01-182/1434/3009
Konu : Yazılı soru önergesi

16.06./2010

Sayın Pervin BULDAN
İğdır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/13710 Esas Nolu yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun;

1- "Kütüphaneden Yararlanma" kenar başlıklı 61 inci maddesinde,

"(1) Ceza infaz kurumlarında, kurumun büyüklüğüne göre, kütüphane veya kitaplık oluşturulur. Kütüphanelerde veya kitaplıklarda verilen derslere kaynaklık edecek kitapların yanı sıra olanaklar ölçüsünde hükümlülerin boş zamanlarını değerlendirmelerini, okuma alışkanlığı edinmelerini ve kültür bakımından ufuklarını geliştirmelerini sağlayacak kitaplar da bulundurulur.

(2) Hükümlüye kurum kütüphanesinden yararlanma imkânı verilir.

(3) Bu hizmet, gezici kitaplıklarla da yerine getirilebilir.";

2- "Sürelili veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı" kenar başlıklı 62 nci maddesinde,

"(1) Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla sürelili ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir.

(2) Resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınlara, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verilir. Eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları denetime tâbi tutulamaz.

(3) Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez."

B- Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğü;

1- "Kütüphaneden yararlanma" kenar başlıklı 86 ncı maddesinde,

"(1) Kurumlarda, kurumun büyüklüğüne göre, kütüphane veya kitaplık oluşturulur. Kütüphanelerde veya kitaplıklarda verilen derslere kaynaklık edecek kitapların yanı sıra olanaklar ölçüsünde hükümlülerin boş zamanlarını değerlendirmelerini, okuma alışkanlığı edinmelerini ve kültür bakımından ufuklarını geliştirmelerini sağlayacak kitaplar da bulundurulur.

(2) Hükümlüye kurum kütüphanesinden yararlanma imkânı verilir.

(3) Bu hizmet, gezici kitaplıklarla da yerine getirilebilir.

(4) Hükümlülerin kurumlarda bulunan kütüphane ve kitaplıklar ile gezici kitaplıklardan yararlanma esas ve usulleri yönetmelikle belirlenir.";

2- "Sürelili veya süresiz yayınlardan yararlanma hakkı" kenar başlıklı 87 nci maddesinde,

"(1) Hükümlü, mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla sürelili ve süresiz yayınlardan bedelini ödeyerek yararlanma hakkına sahiptir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

(2) Resmî kurumlar, üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile mahkemelerce yasaklanmamış olması koşuluyla Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından çıkartılan gazete, kitap ve basılı yayınlar, hükümlülere ücretsiz olarak ve serbestçe verilir. Eğitim ve öğretimine devam eden hükümlülerin ders kitapları denetime tâbi tutulamaz.

(3) Eğitim kurulunca, kurum güvenliğini tehlikeye düşürdüğü veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsadığı tespit edilen yayın hükümlüye verilmez."

Hükümlerinin yer aldığı mâlumlarıdır.

II- Erzurum H Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda ve Ülkemizde bulunan diğer ceza infaz kurumlarında, başta 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük ve ilgili yönetmelik hükümlerine göre işlem yapılmaktadır.

5275 sayılı Kanun ile Ceza ve İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük hükümlerine göre, Türk vatandaşlarının günlük hayatlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerde yayınlanan kitapların ceza infaz kurumlarına alınmasını yasaklayan bir hüküm bulunmamaktadır.

Bu bağlamda, Kültür Bakanlığından usulüne göre bandrol alınmış, hakkında herhangi bir toplatma kararı bulunmayan ve suç içermeyen yayınlar için bir engelleme söz konusu değildir. Ancak, bağımsız mahkemeler tarafından suç unsuru içermeleri nedeniyle defalarca toplatma kararı alınmış, haklarında çeşitli davalar açılmış, bandrol taşımayan, açıkça örgüt yayını olduğu anlaşılan ve kurum güvenliğini tehlikeye düşüren yayınlara 5275 sayılı Kanunun 62 nci maddesi uyarınca izin verilmemektedir.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular, kendilerinin talep ettikleri ya da ceza infaz kurumu dışından kendilerine gönderilen gazete ve dergiler de dahil olmak üzere süreli ve süresiz tüm yayınlardan 5275 sayılı Kanunun 62 nci maddesi çerçevesinde yararlandırılmaktadır. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasında yer alan, "Kurum güvenliğini tehlikeye düşüren veya müstehcen haber, yazı, fotoğraf ve yorumları kapsayan hiçbir yayın hükümlüye verilmez." hükmü ve Ceza İnfaz Kurumlarında Bulundurulabilecek Eşya ve Maddeler Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi ile Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesinin 11 ve 12 nci maddelerinde yer alan süreli-süresiz yayınlara ilişkin hükümler gereğince, tüm yayınlar kurum eğitim kurulunca incelenmekte olup, yasa dışı örgütleri ve bu örgütlerin davranış ya da eylemleri ile bu tür eylemlere katılanları övücü veya hükümlüyü suça teşvik edici ve kurum görevlilerini hedef gösterir tarzda ibareler içeren, örgütsel haberleşme niteliği taşıyan, topluma yeniden kazandırma çalışmalarını olumsuz etkileyen, örgütsel dayanışmayı artırıcı ve ceza infaz kurumu ile görevlileri hakkında gerçek dışı bilgi içeren, tehdit ve hakaret ihtiva eden, dolayısıyla kurumun asayiş ve düzenini tehlikeye düşüren süreli ve süresiz yayınlar hakkında, ilgili kurul kararıyla kısıtlama getirilebilmektedir. Hükümlü ve tutukluların, bu kararlara karşı, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanununun 5 inci maddesi gereğince infaz hâkimliği nezdinde şikâyet, infaz hâkimliği kararına karşı da, aynı Kanunun 6 ncı maddesi gereğince ağır ceza mahkemesi nezdinde itiraz hakları bulunmaktadır.

III- Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların kütüphane faaliyetleri, Ceza İnfaz Kurumları Kütüphane ve Kitaplık Yönergesinin "Kütüphanede çalışma" kenar başlıklı 27 nci maddesinde yer alan; "İdare ve gözlem kurulunun kararıyla, iyi hal gösteren hükümlü ve tutuklular, kütüphanede bulunan yayınları okumak, araştırma yapmak veya etüt çalışmalarında bulunmak üzere, kütüphaneden yararlanabilirler. Ancak kütüphaneden aynı anda yararlanmak isteyenlerin sayısı, kurum güvenliğini tehlikeye

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

düşürmeyecek şekilde idare ve gözlem kurulu tarafından belirlenir." hükmü uyarınca yapılmaktadır.

Erzurum Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmada, Erzurum H Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza Infaz Kurumunda terör suçlarından barındırılan bir kısım hükümlünün; kurum kütüphanesini söz konusu Yönergede belirtilen kurallara aykırı olarak volta atma, örgütsel faaliyet ve iletişim için kullandıkları, kendi aralarında ve yüksek sesle konuştukları, görevliler tarafından uyarılmalarına rağmen aynı tutumu sürdürdükleri, bu nedenle de, değişik tarihlerde haklarında 16 adet tutanak düzenlendiği, bu davranışları nedeniyle, Kurum İdare ve Gözlem Kurulu tarafından alınan 05/01/2010 tarihli ve 2010/01 sayılı ile 07/04/2010 tarihli ve 2010/12 sayılı kararlarla bu hükümlülerin sadece kütüphaneye çıkmalarının yasaklandığı, kütüphanede bulunan yayınlardan faydalanmaları konusunda herhangi bir kısıtlamanın getirilmediği;

Kütüphaneden faydalanmaları kısıtlanan hükümlü ve tutukluların Kurum Müdürlüğüne hitaben yazdıkları 17/04/2009 tarihli dilekçelerinde; kütüphane faaliyet sürelerini kütüphanenin karşısında bulunan derslikte sohbet haklarına eklenerek kullanmak istediklerini belirtmeleri üzerine, Kurum İdare ve Gözlem Kurulunca alınan 30/09/2009 tarihli ve 2009/329 sayılı Kararla bu yönde yeniden düzenleme yapıldığı ve söz konusu hükümlülerin kütüphane ve sohbet sürelerini bu şekilde değerlendirdikleri, iddia edildiği gibi kütüphanenin kapatılması gibi bir durumun söz konusu olmadığı;

Kurumda, yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri uyarınca işlem yapıldığı, Türkçe'den başka bir dille yazılmış yayınların Kurum İdaresince özet tercümelerinin yapılarak mevzuata uygunluğu açısından gerekli incelemenin gerçekleştirildiği, yapılan inceleme neticesinde bir yayının sırf Türkçe'den başka bir dil veya lehçede yazılmış olması nedeniyle yasaklanmasının söz konusu olmadığı;

Ceza infaz kurumuna getirilen yayınlar hakkında daha önce mahkeme kararı ile yasaklanmış olup olmadıklarının tespiti için sorgulama yapılmasının gerekli olduğu, bu kapsamda kitapların yasaklı olup olmadığının sorgulanması ve eğitim kurulu tarafından incelenmesinin, kitap sayısı ve iş yoğunluğuna göre ortalama iki haftada tamamlandığı, üzerinde "Görüldü" ibaresi bulunan kitaplar hakkında da, daha sonradan mahkemelerce verilen yasaklama kararının olabileceği düşünülerek yeniden sorgulandığı, bu kapsamda Kuruma başka bir ceza infaz kurumundan gelen hükümlü ve tutuklulara ait, üzerinde "Görüldü" kaşesi olan kitap ve dergilerin yapılan sorgulamasında 2 dergiyle 1 kitabın yasaklama kararı olduğunun tespit edildiği;

Kurumda son bir yıl içinde haklarında yasaklama ve toplatma kararı bulunan 8 adet kitap ve derginin eğitim kurulu kararıyla ilgililere verilmeyip emanete alındığı;

Bildirilmiştir.

IV- Ceza infaz kurumları, ulusal ve uluslararası denetim mekanizmaları tarafından düzenli olarak haberli ve habersiz denetime tâbi tutulmaktadır. Son yıllarda ceza infaz kurumlarımızda insan hakları ihlallerine ilişkin iddialar yok denecek kadar azalmış olup, Bakanlığımıza iletilen bu tür iddialar titizlikle takip edilerek yasal gereği yapılmaktadır.

Bu bağlamda, F tipi yüksek güvenlikli kapalı ceza infaz kurumları da dâhil olmak üzere bütün ceza infaz kurumlarının faaliyet ve işlemleri aşağıdaki şekilde denetlenmektedir.

1- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü kontrolörleri ve diğer görevlileri tarafından denetlenmektedir. Ayrıca, il ve ilçe insan haklarını inceleme komisyonları da ceza infaz kurumlarını idarî yönden denetleyebilmektedir.

2- Adli denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, 16/05/2001 tarihli ve 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

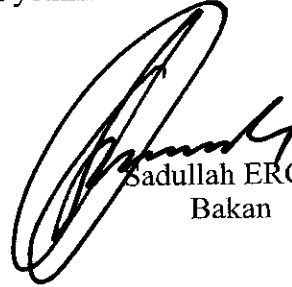
3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 14/06/2001 tarihli ve 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve halen 130 ağır ceza merkezinde faaliyet gösteren izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarında oluşan adli yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da, kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7 nci maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler. Sivil toplum denetimi kapsamında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığınca il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da ceza infaz kurumlarını ziyaret edip denetleyebilmektedir.

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında ise ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

Ceza infaz kurumlarımız, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmektedir.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan